

**DRŽAVNA AGENCIJA ZA ISTRAGE I ZAŠTITU
FINANCIJSKO-OBAVJEŠTAJNI ODJEL**

**STATISTIČKI PODATCI I POJAVNI OBLICI
PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI**

Srpanj 2015.

SADRŽAJ

UVOD	3
I. PRAVNI OKVIR	4
II. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA	4
III. PRIJAVA TRANSAKCIJA	5
IV. ANALITIČKO-OBAVJEŠTAJNE AKTIVNOSTI	7
V. ISTRAŽNE AKTIVNOSTI	9
VI. MEĐUNARODNA SURADNJA	9
VI.A. MEĐUNARODNA RAZMJENA INFORMACIJA I EGMONT GRUPA	9
VI.B. MONEYVAL	12
VII. TIPOLOGIJE PRANJA NOVCA	12
SLUČAJ 1.	13
SLUČAJ 2.	14
SLUČAJ 3.	15
SLUČAJ 4.	15
SLUČAJ 5.	16
VIII. PROCJENA BUDUĆIH TRENDOVA	16
KORISNI LINKOVI	18

UVOD

Financijsko-obavještajni odjel (u daljnjem tekstu: FOO) Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljnjem tekstu: SIPA) središnja je državna financijsko-obavještajna jedinica u Bosni i Hercegovini (BiH), koja funkcioniра sukladno obvezujućim međunarodnim standardima u oblasti borbe protiv pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

FOO SIPA-e predstavlja temeljnu organizacijsku jedinicu SIPA-e, sa svim policijskim i istražnim ovlastima, za razliku od zemalja okruženja u kojima su financijsko-obavještajne jedinice administrativnog tipa i djeluju kao samostalne organizacije pri ministarstvima financija.

Zakon i međunarodni standardi određuju da sustav sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti nije u nadležnosti samo jedne institucije, nego je to sustav u kojem je zakonski definirana uloga financijsko-obavještajne jedinice, odnosno uloga svih drugih sudionika iz sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te njihova međusobna interakcija i suradnja.

Temeljna zadaća FOO-a je da prima, prikuplja, evidentira i analizira informacije, podatke i dokumentaciju, te istražuje i prosljeđuje rezultate analiza i/ili istraga nadležnim tužiteljstvima i drugim nadležnim tijelima, kako u BiH tako i u inozemstvu, koji istražuju kaznena djela pranja novca i/ili financiranja terorističkih aktivnosti.

Prvi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti usvojen je i stupio na snagu krajem 2004. godine, kada i FOO postaje funkcionalno i operativno u SIPA-i, a već 29.06.2005. godine primljeno je u članstvo Egmont grupe, svjetske mreže financijsko-obavještajnih jedinica.

Novi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti stupio je na snagu 17.06.2014. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 47/14).

I. PRAVNI OKVIR

Poslovi i nadležnosti FOO-a propisani su Zakonom o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu („Službeni glasnik BiH“, br. 27/04, 63/04, 35/05, 49/09 i 40/12) i Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 47/14) kojim se nalažu:

- a) mjere, radnje i postupci u finansijskom i nefinansijskom sektoru koji se poduzimaju s ciljem sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
- b) obveznici provedbe mjera, radnji i postupaka koji su dužni postupati prema ovome Zakonu;
- c) nadzor nad obveznicima u provedbi mjera, radnji i postupaka u finansijskom i nefinansijskom poslovanju koji se poduzima radi sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
- d) zadatci i nadležnosti FOO-a SIPA-e;
- e) međuinstitucionalna suradnja nadležnih tijela BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, Brčko distrikta BiH i ostalih razina državnog ustrojstva BiH u sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
- f) međunarodna suradnja na području sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti;
- g) zadatci, nadležnosti i postupci drugih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima u sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u BiH, te
- h) ostali poslovi od značaja za razvoj sustava za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Pravilnikom o provedbi Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15) detaljnije je regulirana ova oblast, što olakšava primjenu Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Također, u primjeni je i Naputak o načinu popune obrazaca i elektroničkog unosa podataka za prijavu novčanih transakcija od strane obveznika („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15). Naputkom se utvrđuje način popune obrazaca i elektroničkog unosa podataka u postupku prijave novčanih transakcija FOO-a SIPA-e sukladno Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

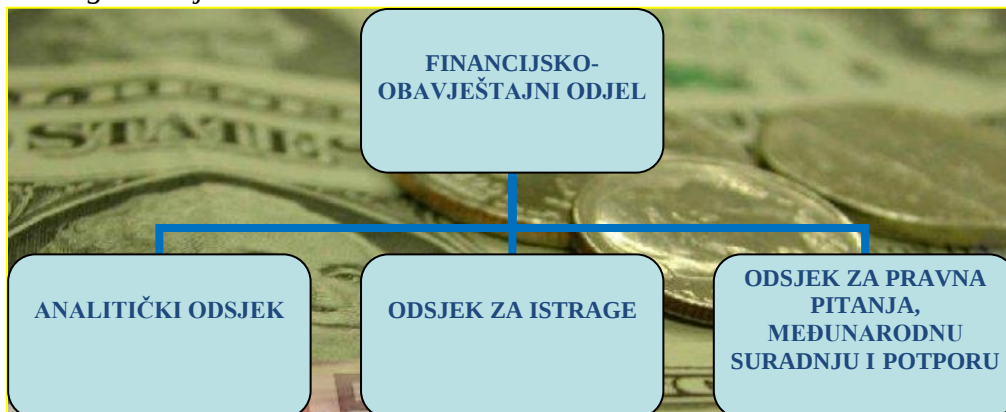
II. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Državne agencije za istrage i zaštitu FOO je uređeno kao jedno od temeljnih organizacijskih jedinica, koje u svom sastavu ima:

- a) Analitički odsjek,
- b) Odsjek za istrage i
- c) Odsjek za pravna pitanja, međunarodnu suradnju i potporu.

U FOO-u sistematizirani su državni službenici, policijski službenici i zaposlenici. Policijski službenici sistematizirani su u Odsjeku za istrage, dok su ostala dva odsjeka popunjena državnim službenicima i zaposlenicima. Trenutna kadrovska popunjenost FOO-a je 82%.

Organizacijska shema FOO-a

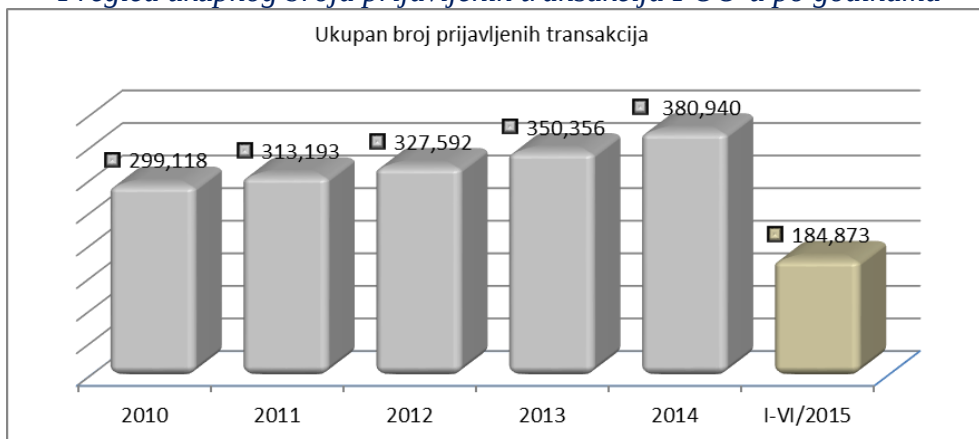

III. PRIJAVA TRANSAKCIJA

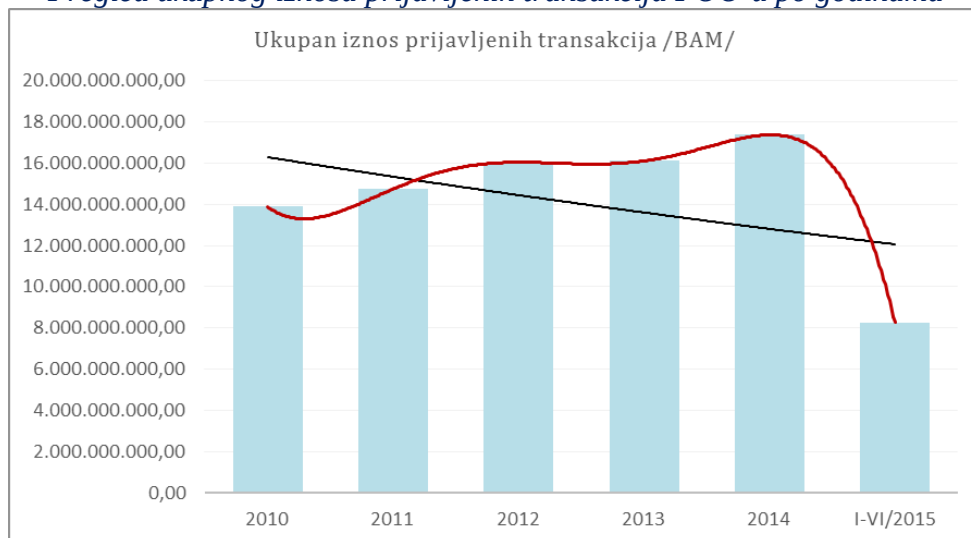
Obveznici propisani Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (u daljnjem tekstu: Zakon) dužni su provoditi mjere za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. U bazama podataka FOO-a registrirani su obveznici kako iz financijskog tako i nefinancijskog sektora.

Transakcije koje se na temelju zakona prijavljuju FOO-u jesu sumnjive transakcije, klijenti ili osobe, te gotovinske transakcije i povezane gotovinske transakcije. Sve prijavljene transakcije od obveznika evidentiraju se i obrađuju u AMLS bazi podataka, koja predstavlja temeljnu bazu podataka FOO-a po svim otvorenim i zaduženim predmetima rada, kao i zahtjevima za provjere baza podataka. Prema statističkim podacima iz AMLS-a, tijekom prvog polugodišta 2015. godine zaprimljene su 184.873 prijave transakcija u ukupnom iznosu od 8.252.438.069,91 KM.

Pregled ukupnog broja prijavljenih transakcija FOO-u po godinama

Pregled ukupnog iznosa prijavljenih transakcija FOO-u po godinama

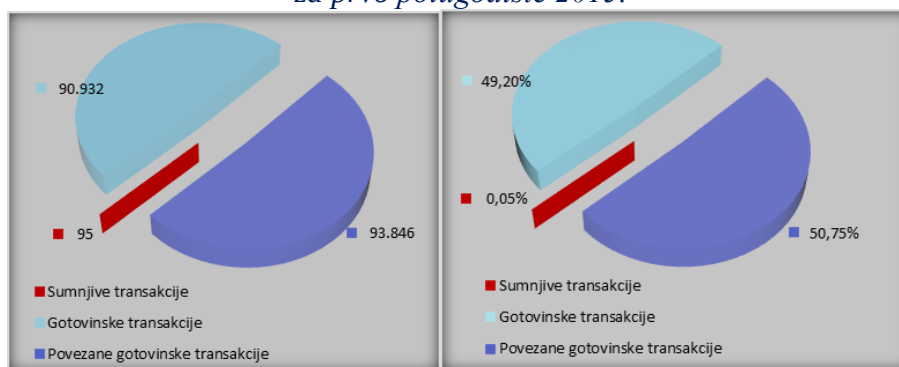
Na temelju analize statističkih podataka o broju prijavljenih transakcija proteklih pet godina, može se zaključiti da raste broj ukupnih prijava transakcija od obveznika, uključujući i proporcionalan porast ukupne vrijednosti prijavljenih transakcija.

Sektorom finansijskih usluga u BiH dominiraju banke koje čine oko 87% ukupnog finansijskog sektora. Drugi sudionici u finansijskom sektoru su osiguravajuća društva i društva za reosiguranja (4,86%), investicijski fondovi (3%), mikrokreditne organizacije (2,65%) i leasing društva (2,36%).

Sukladno tome, najznačajniji obveznici koji prijavljuju transakcije FOO-u jesu banke, kojih sa aspekta provedbe mjera za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u BiH trenutno ima aktivnih 27.

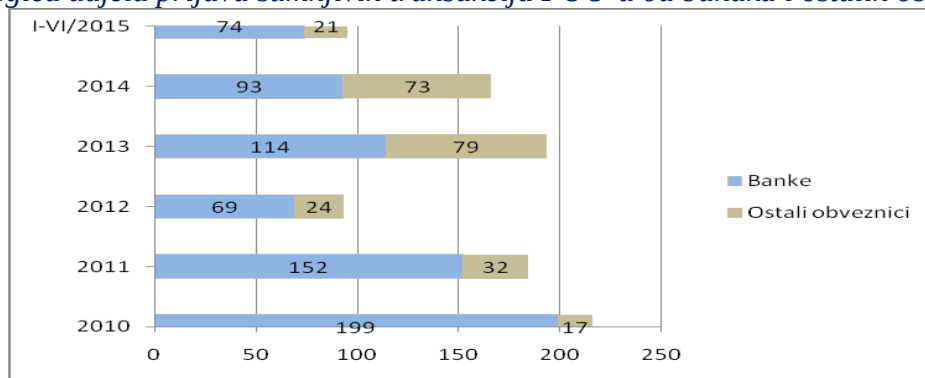
Prema evidencijama FOO-a, od ukupnog broja prijavljenih transakcija tijekom prvih šest mjeseci 2015. godine, 95 prijava odnosi se na sumnjive transakcije u ukupnom iznosu od 9.558.418,23 KM.

Udio sumnjivih transakcija u ukupnom broju prijavljenih transakcija za prvo polugodište 2015.

Analiza strukture obveznika koji su vršili prijave sumnjivih transakcija pokazuje da su od ukupno prijavljenih 95 sumnjivih transakcija banke prijavile 74 transakcije, a ostali obveznici 21.

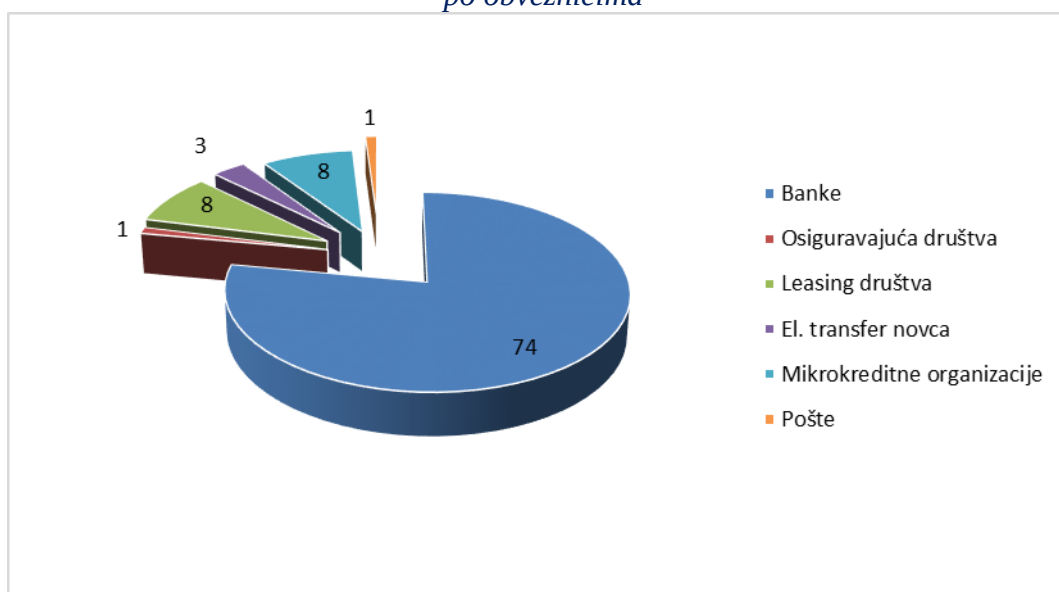
Pregled udjela prijava sumnjivih transakcija FOO-u od banaka i ostalih obveznika

Ostali obveznici u svojim prijavama okarakterizirali su ukupno 21 transakciju kao sumnjivu u ukupnom iznosu od 399.675,98 KM, i to:

- leasing društva osam,
- mikrokreditne organizacije osam,
- elektronički transfer novca tri,
- osiguravajuća društva jednu, te
- pošte jednu.

Grafički prikaz sumnjivih transakcija prijavljenih u prvom polugodištu 2015. godine po obveznicima

IV. ANALITIČKO-OBAVJEŠTAJNE AKTIVNOSTI

Analitičko-obavještajne aktivnosti FOO-a podrazumijevaju primanje, zahtijevanje, prikupljanje i analiziranje informacija, podataka i dokumentacije, prvenstveno u svezi sa sumnjivim transakcijama koje FOO-u dostavljaju banke i drugi obveznici, te analitičku procjenu drugih prijava transakcija za koje se ocijeni da postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti u zemlji ili inozemstvu.

Također, u okviru propisanih nadležnosti Analitički odsjek FOO-a vrši analitičku obradu informacija, podataka i dokumentacije i na temelju zahtjeva stranih financijsko-

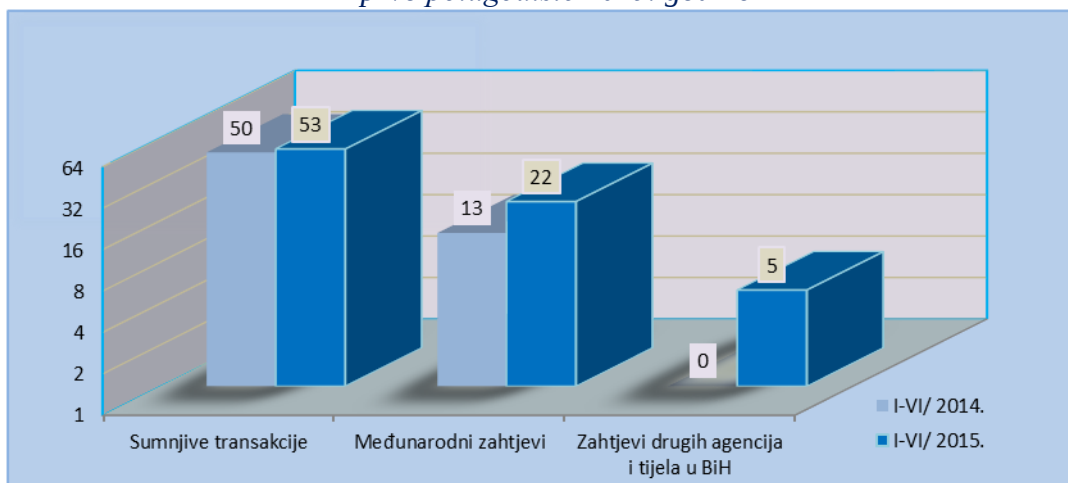
obavještajnih jedinica ukoliko se navedene informacije mogu povezati s pranjem novca ili financiranjem terorističkih aktivnosti.

FOO razmjenjuje relevantne analitičko-obavještajne informacije, podatke i dokumentaciju i sa nadležnim institucijama i agencijama u BiH i postupa po istima.

Tijekom prvih šest mjeseci 2015. godine FOO je započeo analitičko-obavještajne aktivnosti na ukupno 80 novih predmeta, koji se po izvoru informacija mogu podijeliti na:

- 53 predmeta pokrenuta na temelju sumnjivih transakcija;
- 22 predmeta otvorena na temelju međunarodnih zahtjeva;
- pet predmeta otvorenih po međuagencijskoj ili međuinstitucionalnoj suradnji.

Usporedni pregled broja novootvorenih predmeta za prvo polugodište 2014. i prvo polugodište 2015. godine

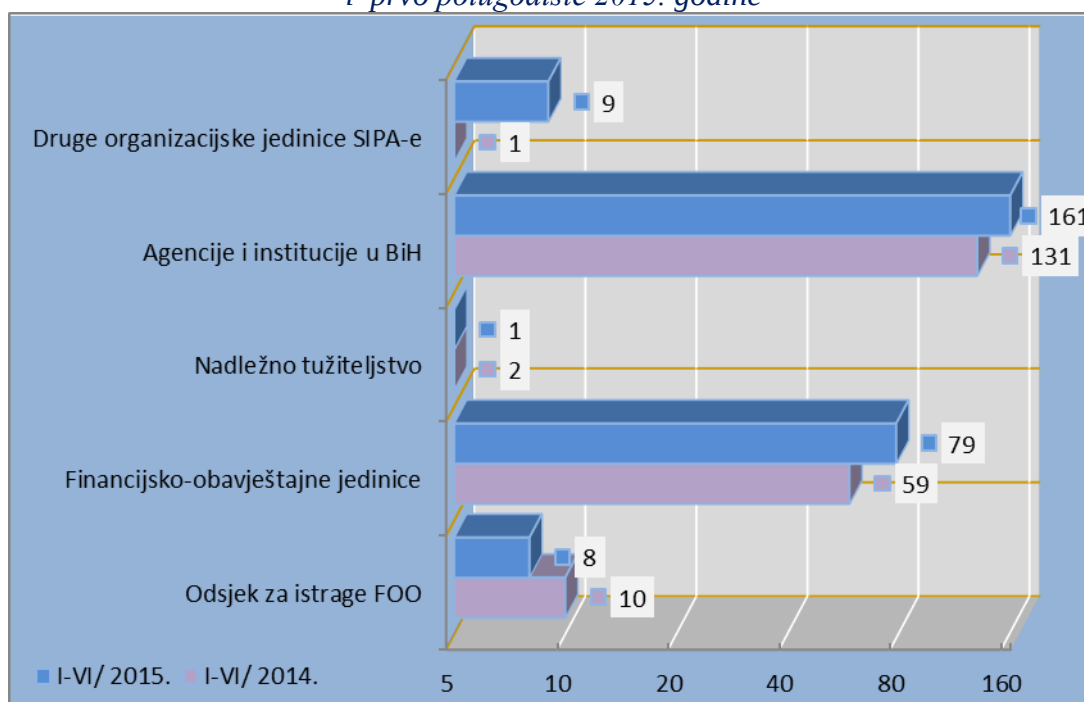

Pored navedenih predmeta, Analitički odsjek FOO-a tijekom izvještajnog razdoblja postupao je i po predmetima iz ranijeg perioda, što je rezultiralo zaprimanjem, sačinjavanjem i razmjenom 258 informacija prema različitim izvorima.

Po strukturi ove informacije razvrstavamo na:

- osam finansijsko-obavještajnih analiza proslijeđenih Odsjeku za istrage FOO-a;
- 79 finansijsko-obavještajnih analiza i informacija od stranih finansijsko-obavještajnih jedinica i prema stranim finansijsko-obavještajnim jedinicama;
- 161 finansijsko-obavještajna informacija od nadležnih policijskih, pravosudnih, poreznih i drugih tijela i/ili institucija i za nadležne policijske, pravosudne, porezne i druga tijela i/ili institucije;
- jedna finansijsko-obavještajna analiza i informacija nadležnom tužiteljstvu;
- devet finansijsko-obavještajnih analiza i informacija proslijeđenih drugim organizacijskim jedinicama SIPA-e (Kriminalističko-istražni odjel i regionalni uredi SIPA-e).

Usporedni pregled broja razmijenjenih informacija za prvo polugodište 2014. i prvo polugodište 2015. godine

V. ISTRAŽNE AKTIVNOSTI

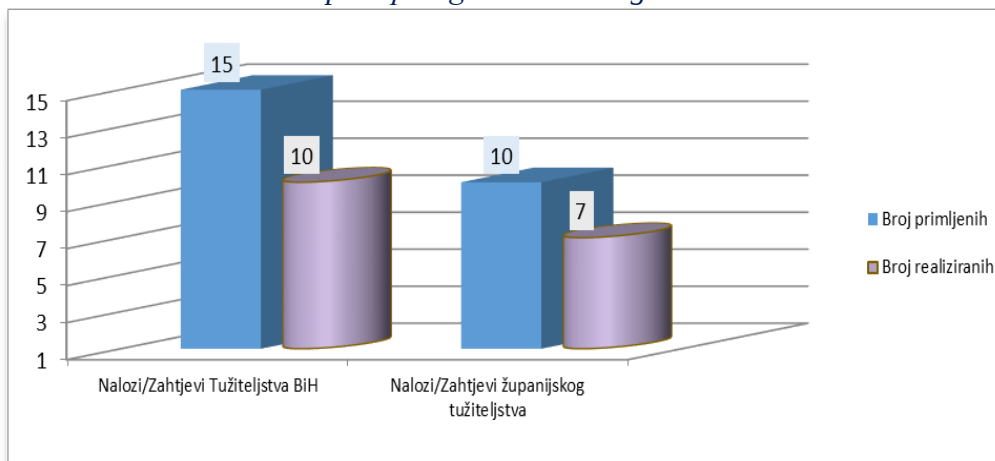
FOO može biti uključen u sve značajnije istrage organiziranog kriminala i imovinski motiviranih kaznenih djela u BiH pružanjem raspoloživih i/ili prikupljenih podataka, vršenjem složenih financijskih analiza, pružanjem stručne potpore tužiteljima radom u istražnim timovima ili neposrednim vođenjem segmenta istrage koji se odnosi na pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti.

U izvještajnom periodu istražne aktivnosti bile su usmjerene na postupanje po 32 istražna predmeta, od čega je 11 započeto u izvještajnom razdoblju, a 21 je iz prethodnog razdoblja. Zaprmljen je 21 nalog, od kojih je 13 od Tužiteljstva BiH, osam od županijskih tužiteljstava, a četiri naloga prenesena su iz prethodne godine.

Pregled broja primljenih i realiziranih naloga i zahtjeva za prvo polugodište 2015. godine

	I-VI/2015.				
	Broj primljenih naloga	Broj realiziranih naloga	Broj izvješća o provedenoj FI	Broj izvješća o poduzetim mjerama i radnjama	Broj obavijesti
Nalozi/Zahtjevi Tužiteljstva BiH	15	10	1	7	2
Nalozi/Zahtjevi županijskog tužiteljstva	10	7	1	4	2
Ukupno	25	17	2	11	4

*Grafički prikaz broja primljenih i realiziranih naloga i zahtjeva
za prvo polugodište 2015. godine*

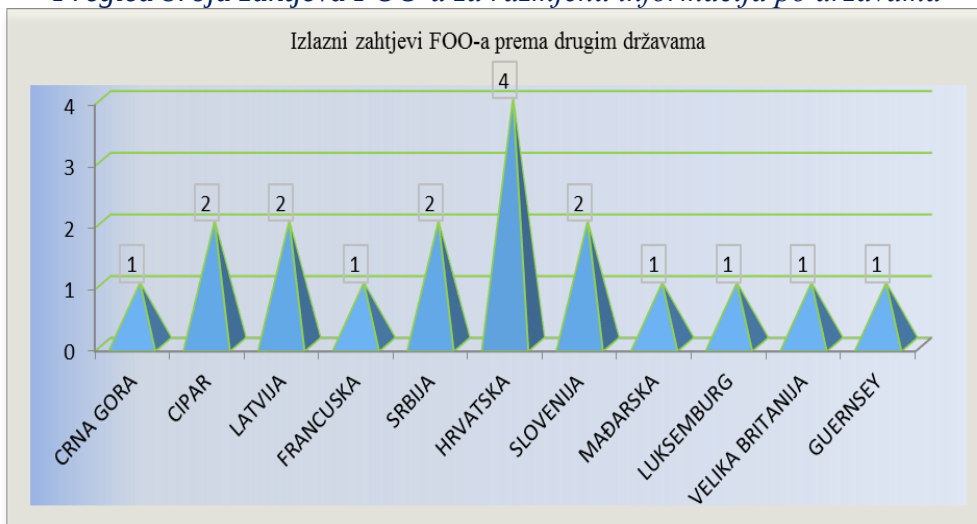
VI. MEĐUNARODNA SURADNJA

VI. A. MEĐUNARODNA RAZMJENA INFORMACIJA I EGMONT GRUPA

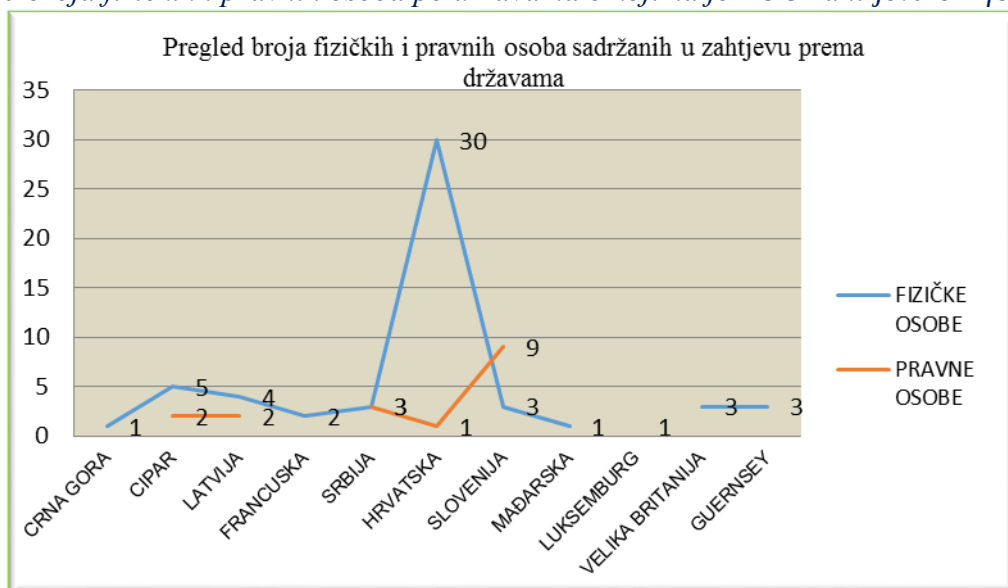
Prema zakonskim odredbama jedna od važnih funkcija FOO-a je i međunarodna razmjena informacija, podataka i dokumentacije. FOO može zahtijevati informacije, podatke i dokumentaciju od stranih finansijsko-obavještajnih jedinica (u daljnjem tekstu: FOJ), stranih tijela za provedbu zakona, tužiteljskih ili upravnih tijela, kao i međunarodnih organizacija uključenih u sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. Međunarodna razmjena informacija, podataka i dokumentacije sa FOJ-ima odvija se, prvenstveno, putem zaštićene web stranice članica Egmont grupe FOJ-a u svijetu. Egmont grupa predstavlja svjetsku mrežu FOJ-a. Utemeljena je 1995. godine kao neformalna udruga FOJ-a, čija je uloga jačanje i koordinacija internacionalne suradnje FOJ-a diljem svijeta, u smislu razmjene finansijsko-obavještajnih podataka, a prema principima koji se definiraju na razini Grupe kao i najboljim praksama u oblasti pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti. FOO SIPA-e, kao finansijsko-obavještajna jedinica BiH, primljeno je u članstvo Egmont grupe 29.06.2005. godine.

Tijekom prvih šest mjeseci 2015. godine, FOO je uputilo 18 zahtjeva prema 11 država. Zahtjevima su traženi potrebni podatci za 55 fizičkih i 18 pravnih osoba.

Pregled broja zahtjeva FOO-a za razmjenu informacija po državama

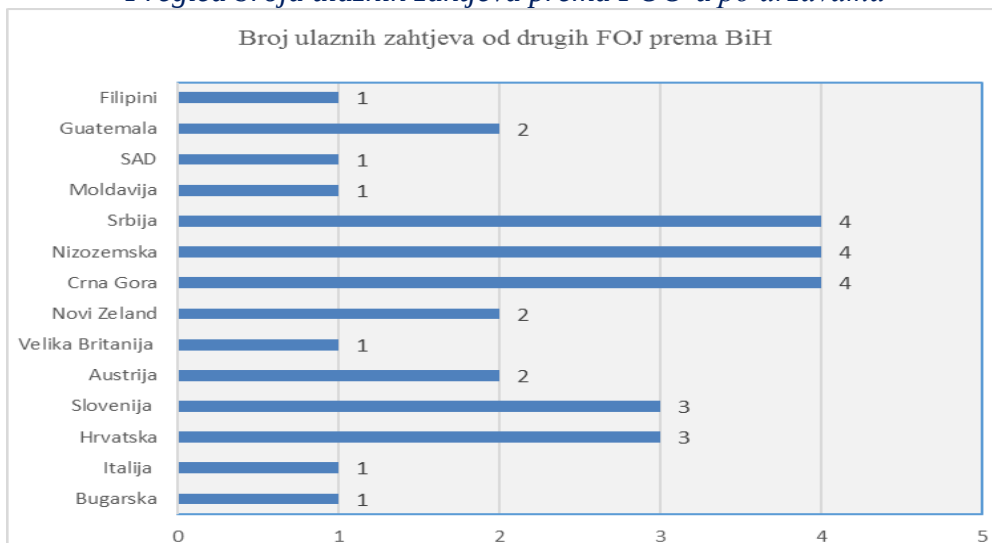

Pregled broja fizičkih i pravnih osoba po državama o kojima je FOO zahtijevalo informacije

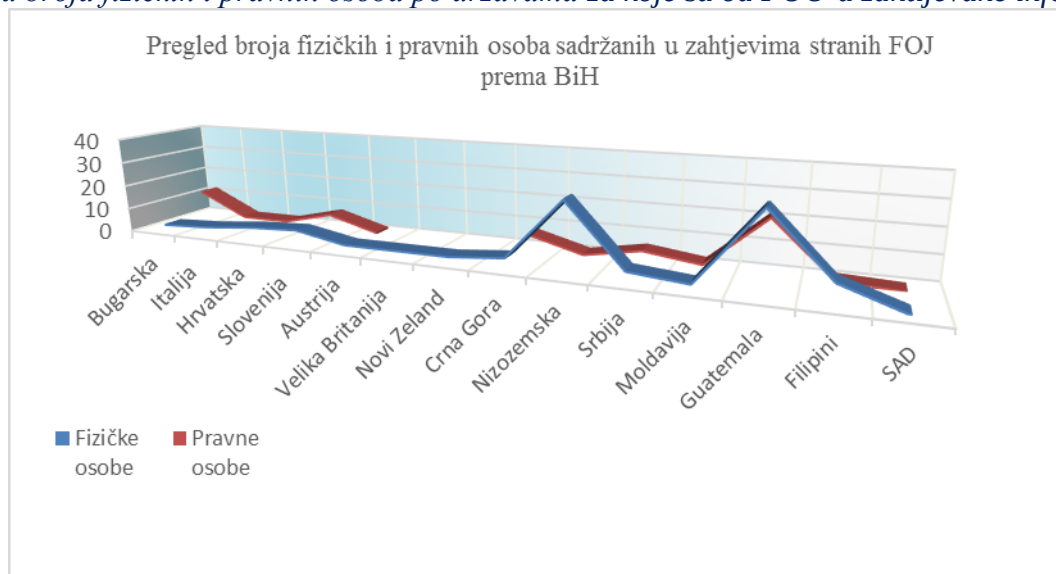

FOO može dostavljati informacije, podatke i dokumentaciju prikupljenu u BiH drugim FOJ-ima na njihov zahtjev ili na vlastitu inicijativu. Takvih zahtjeva u prvom polugodištu 2015. godine zaprimljeno je 30 od 14 država i uključivali su razmjenu obavještajnih podataka za 99 fizičkih osoba i 62 pravne.

Pregled broja ulaznih zahtjeva prema FOO-u po državama

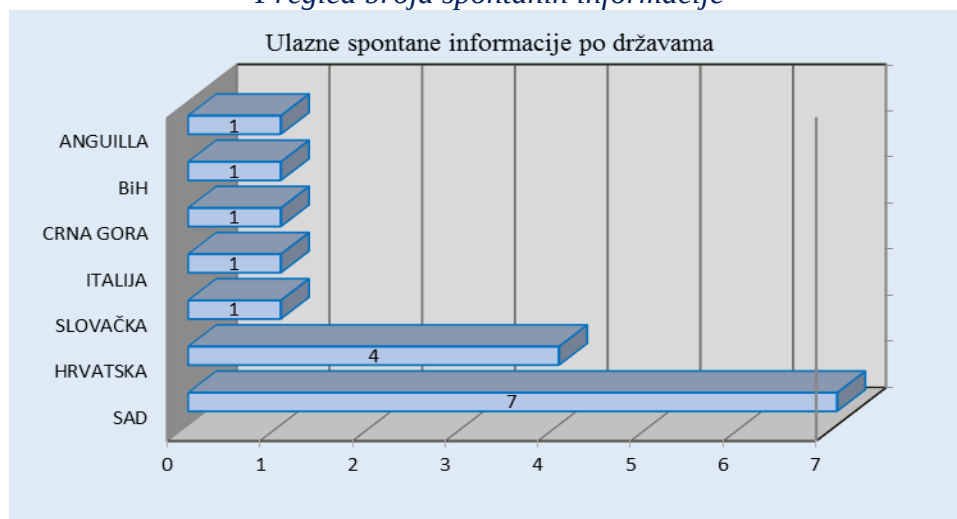

Pregled broja fizičkih i pravnih osoba po državama za koje su od FOO-a zahtijevane informacije

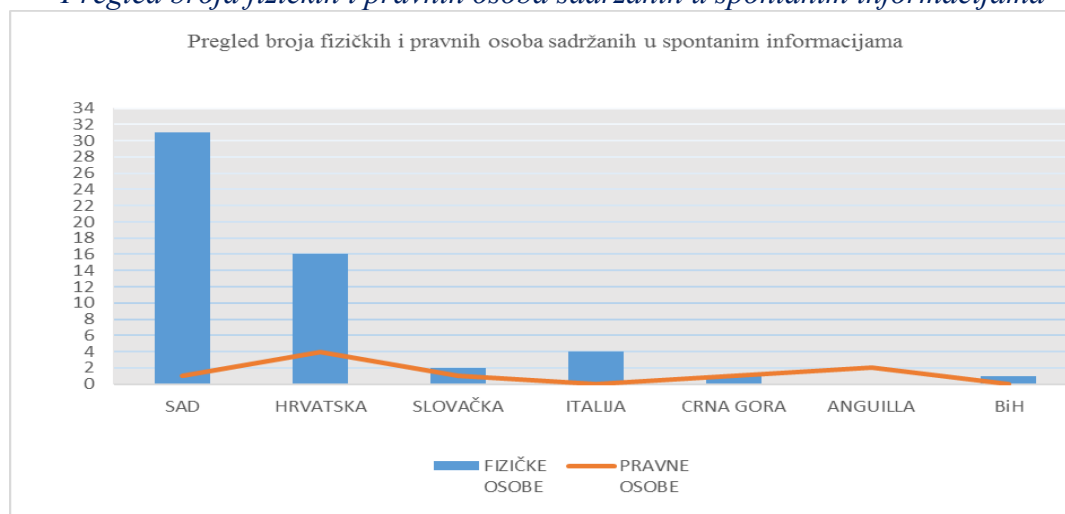

FOO je u prvom polugodištu 2015. godine zaprimio i 15 tzv. spontanijih informacija od šest država, te je uputio jednu takvu informaciju. Ove vrste informacija u sedam slučajeva povezivale su se sa sumnjom na kaznena djela financiranja terorističkih aktivnosti, dok su se ostali slučajevi povezivali sa sumnjom na kaznena djela pranja novca. Isti su sadržavali podatke o 55 fizičkih i devet pravnih osoba.

Pregled broja spontanij informacije

Pregled broja fizičkih i pravnih osoba sadržanih u spontanij informacijama

VI. B. MONEYVAL

BiH je članica MONEYVAL-a. MONEYVAL je poseban odbor stručnjaka Vijeća Europe, koji je zadužen za praćenje provedbe mjera za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, a utemeljen je 1997. godine. MONEYVAL funkcionira po principu uzajamnih procjena država članica prema metodologiji i standardima FATF – međunarodnog tijela koje postavlja standarde za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.

Vijeće ministara BiH imenovalo je 14. svibnja 2015. godine MONEYVAL delegaciju BiH, a za šefa Delegacije imenovan je predstavnik FOO-a.

U studenom 2014. godine tim stručnjaka MONEYVAL-a boravio je u BiH u sklopu 4. kruga uzajamne procjene za BiH. U izvještajnom razdoblju poduzimane su aktivnosti pripreme informacija, podataka i dokumentacije za 4. krug uzajamne procjene. Predstavnik FOO-a, kao predsjedavajući, koordinira rad Radne grupe institucija BiH za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, u okviru koje su izvršene sve pripremne

aktivnosti za predsastanak sa MONEYVAL timom stručnjaka u svezi sa Nacrtom izvješća za 4. krug evaluacije za BiH. Ovom predsastanku prethodila su četiri sastanka Radne grupe, u okviru kojih je dogovorena i realizirana izrada komentara i prikupljanje i dostavljanje relevantne pravne regulative u svezi sa Nacrtom izvješća za 4. krug uzajamne procjene.

U periodu 15.-17. lipnja 2015. godine, u Strasbourgu u Francuskoj, održan je predsastanak Delegacije BiH sa MONEYVAL timom stručnjaka. Na sastanku je raspravljano o svim relevantnim pitanjima iz Nacrta izvješća, a s ciljem izrade finalnog Izvješća za 4. krug uzajamne procjene za BiH, koje treba biti predstavljeno, razmatrano i usvojeno u rujnu 2015. godine na 48. Plenarnoj sjednici MONEYVAL-a, te javno objavljeno u listopadu 2015. godine.

VII. TIPOLOGIJE PRANJA NOVCA

Tipologije pranja novca predstavljaju trendove, metode i tehnike koje “perači” novca primjenjuju, a koje u određenom razdoblju imaju neke zajedničke karakteristike. Sa aspekta borbe protiv pranja novca, formirane tipologije rezultat su primjene određenih pokazatelja za prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata, odnosno za njihovu provjeru i potvrdu u praksi.

Uočene tipologije ukazuju na neophodnost izrade analize rizika kako bi se na što efikasniji način preventivno djelovalo u slučaju prepoznavanja bitnih elemenata. Otežavajuća okolnost, ali i izazov za razvijanje sistema protiv pranja novca, je to što je pranje novca „pojava u kretanju“, koja se neprekidno razvija. „Perači“ novca, usavršavajući i primjenjujući nove tehnike i modalitete, čine ovaj proces složenijim i komplikovanijim za otkrivanje, a time i težim za dokazivanje postojanja ovog kaznenog djela.

Na temelju raspoloživih podataka, informacija, dokumentacije i prijavljenih sumnjivih transakcija od strane obveznika iz Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za razdoblje 01.01.-30.06.2015. godine uočeni su trendovi u novčanim transferima koji se odvijaju u financijskom sektoru BiH, kao i novčanim transferima iz BiH i prema BiH. Prijave sumnjivih transakcija iz bankarskog sektora ukazuju da je porezna utaja još uvijek kazneno djelo visokog rizika za pranje novca. Najveći broj prijava odnosi se na određene elemente porezne utaje, potom slijedi sumnja u kontrolirano namještene pravne poslove i podizanje gotovine sa računa na temelju fiktivne poslovne dokumentacije. Također, postoje i prijave koje se odnose na sumnju u gotovinska sredstva evidentirana na računima fizičkih osoba i sa njima povezanih gospodarskih subjekata. Naime, na računima su uočene značajne sukcesivne uplate gotovine nepoznatog porijekla. Na temelju prikupljenih podataka (npr. o imovini i poslovnim aktivnostima) nije se moglo zaključiti da novac evidentiran na računima fizičkih osoba potječe od prihoda iz poslovnih aktivnosti ili iz nekih drugih poznatih izvora sredstava.

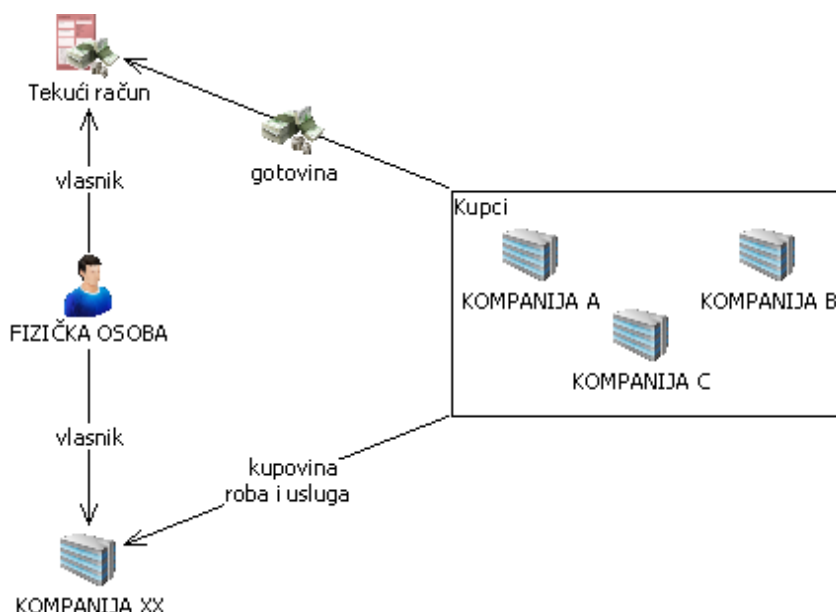
Kada je riječ o analizi izvora sredstava na računima pravnih subjekata, na sumnju u pranje novca ukazale su određene transakcije uplata po temelju zajma, pozajmica osnivača za likvidnost poduzeća i u manjem broju po temelju pologa pazara, gdje se nije moglo zaključiti da su uplaćena sredstva zaista bila namijenjena razvoju ili održanju poslovnih aktivnosti, tako da se postavljalo pitanje o motivima osnivača za izvršenje ovih uplata.

Povećao se i broj prijava koje neizravno ukazuju na razne vrste prevara, od krađe identiteta, lažiranja isprava, do zlouporabe ovlasti, zlouporabe platnih kartica itd.

SLUČAJ 1.

Osnivač i vlasnik kompanije koristi vlastiti tekući račun kod poslovne banke u BiH za gotovinsku naplatu potraživanja od kupaca (pravnih subjekata) u ime svoje kompanije. Slijedi ubrzano podizanje gotovine sa tekućeg računa, te se na ovaj način vrši preusmjeravanje novčanih prihoda ostvarenih prodajom, odnosno realizacijom roba i usluga. Navedena sredstva uplaćuju se na račun vlasnika umjesto da se uplaćuju na transakcijski račun kompanije XX, te se na ovaj način pokušava prikriti trag za osnovicu plaćanja izravnih i neizravnih poreza, čime sebi vlasnik pribavlja protupravnu novčanu korist.

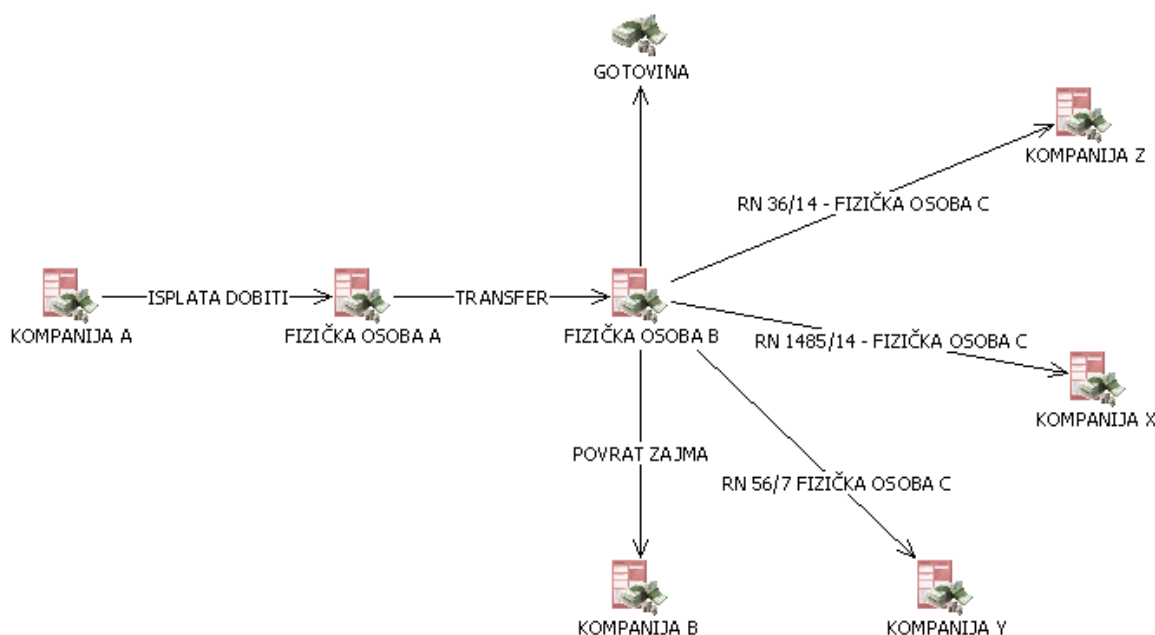
U navedenim radnjama postoji sumnja da se radi o počinjenju predikatnog kaznenog djela utaja poreza (izravni i neizravni porez) i produženog kaznenog djela pranje novca.

SLUČAJ 2.

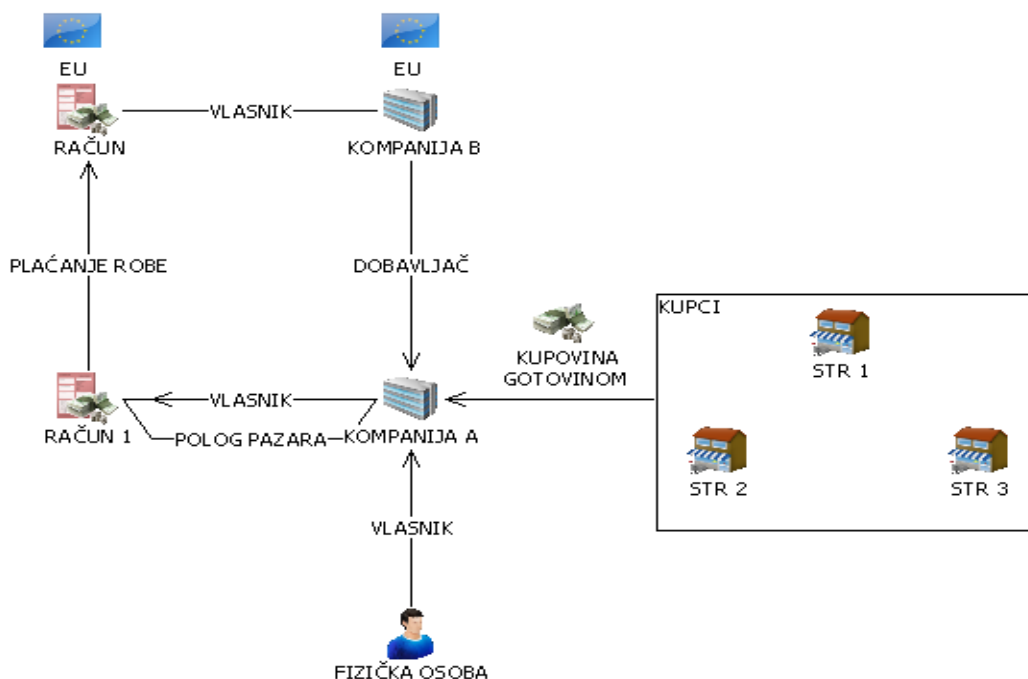
Kompanija A vrši transfer novčanih sredstava na tekući račun fizičke osobe A po temelju isplate dobiti. Isti dan novčana sredstva se prebacuju na račun fizičke osobe B, koja se potom dijelom gotovinski podižu, a ostatak novčanih sredstava usmjerava se na račune više kompanija po temelju povrata zajma i plaćanja po računima za fizičku osobu C.

Kompanija A i fizička osoba B dovode se u svezu sa više kompanije koje su dobavljači javnih poduzeća, te postoji sumnja da se kompanija A koristi za izvlačenje novčanih sredstava iz javnih poduzeća.

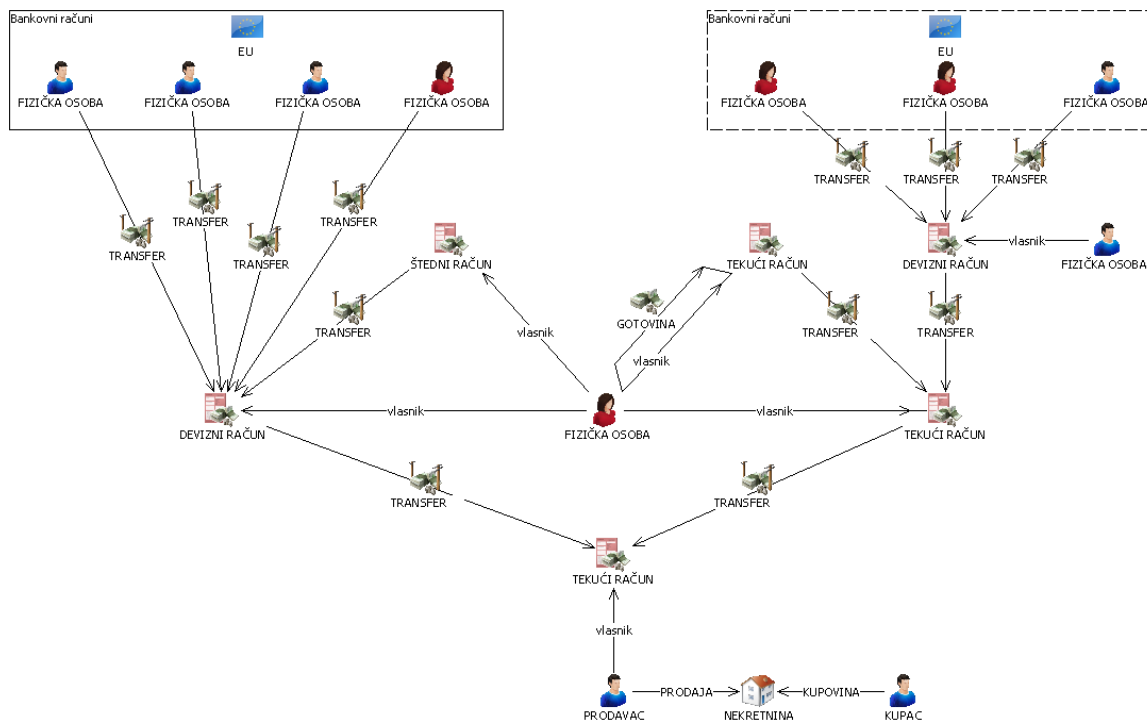
SLUČAJ 3.

Kompanija A vrši uvoz obuće iz zemlje Europske unije od ino dobavljača kompanije B, koju prodaje kupcima u BiH. Naplata potraživanja obavlja se u gotovini umjesto bezgotovinski sa računa na račun. Za navedenu prodatu robu kompanija izdaje fakture kupcima po veleprodajnim cijenama, a naplatu vrši u gotovini po maloprodajnim cijenama, s ciljem prikazivanja manje osnovice za PDV. Razliku između maloprodajne i veleprodajne cijene osnivač kompanije A zadržava za sebe i plasira dalje u financijske tijekove (polaže manje iznose na račune kod druge banke, kupuje pokretnu i nepokretnu imovinu i sl.). U ovom slučaju postoji sumnja da je počinjeno kazneno djelo utaja poreza i produženo kazneno djelo pranja novca.

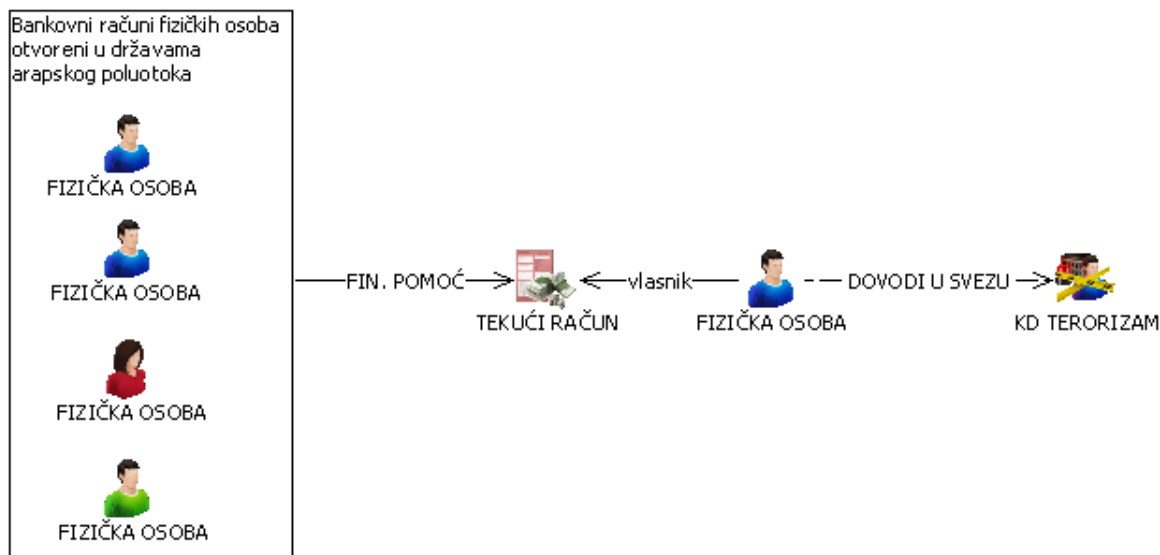
SLUČAJ 4.

Kompanija A vrši uplate novčanih sredstava na tekući račun fizičke osobe A po temelju isplate dobiti. Isti dan novčana sredstva se transferiraju na račun fizičke osobe B, koja ih dijelom gotovinski podiže. Ostale uplate na račun od više fizičkih osoba iz inozemstva na račun fizičke osobe u BiH dalje se transferiraju na račun prodavača po temelju plaćanja nekretnine za treću osobu. Postoji sumnja da isti preko bankovnih računa suradnika/prijatelja/rodbine plasira nelegalno stečena novčana sredstva u finansijski sustav BiH, a s ciljem kupovine nekretnina u BiH.

SLUČAJ 5.

Bezgotovinski novčani ino prilivi koje je izvršilo više fizičkih osoba sa tekućih računa otvorenih kod banaka u državama arapskog poluotoka, sa svrhom „financijska pomoć”, na tekući račun fizičke osobe u BiH, koja se povezuje sa osobom koja se dovodi u svezu sa terorizmom. Imajući u vidu da se korisnik navedenih sredstava neizravno dovodi u svezu sa terorizmom, iskazana je sumnja da se navedena novčana sredstva koriste u svrhu financiranja terorističkih aktivnosti.

VIII. PROCJENA BUDUĆIH TRENDOVA

Na temelju procjene FOO-a, i u narednom razdoblju očekuje se posvećenost obveznika transakcijama „visokog“ rizika koje se povezuju s trgovanjem virtualnim novcem putem interneta, s obzirom na to da je to za BiH tržište nedovoljno istražena i regulirana oblast i daje širok prostor za nove načine ulaganja novca stečenog iz nelegalnih aktivnosti. Navedeno trgovanje odlikuje nedostatak pravne regulative i nadzora nad istim, kao i visok stupanj anonimnosti.

Pojačanu pažnju treba posvetiti i raznim vidovima igara na sreću i subjektima koji se bave djelatnošću organiziranja igara na sreću. Nedovoljan nadzor drugih nadležnih tijela u kontroli ove oblasti ostavlja dovoljno prostora za zlouporabu istog.

Oblast javnih nabava i novčane transakcije povezane sa nabavom roba i usluga treba da budu predmet pojačanog nadzora i analize.

Transakcije na temelju konzultantskih i marketinških usluga, te usluge istraživanja i razvoja predstavljaju lak način za raslojavanje i integriranje „prljavog“ novca, jer im je teško utvrditi realnu tržišnu cijenu i da li je zaista došlo do realizacije poslova koji se odnose na usluge, zato što se radi o međunarodnim transakcijama, najčešće povezanim sa „off-shore“ zemljama. Samo pojačana pravna regulativa i „agresivnija“ kontrola tržišta mogu urediti ovu oblast.

Prodaja nekretnina za gotov novac i uplate novčanih sredstava na osobne račune investitora ili poduzetnika ostaju i dalje predmetom rasprave. Stvarni novac se ne identificira kroz bankarski sektor, što dovodi do prikriivanja porijekla novčanih sredstava i stvarnih vlasnika nekretnina.

Poseban pristup zaslužuju i gotovinske uplate u kratkom vremenskom razdoblju i u značajnom iznosu, naročito kada se radi o deviznim sredstvima. Gotovinske uplate sa svrhom pozajmice osnivača i zajmovi često se koriste za prikriivanje novčanih sredstava za robu prodatu „na crno“ i ove transakcije je uvijek potrebno dodatno analizirati.

Prijenos novca sa „off-shore“ destinacija u vidu zajmova, raznih vrsta kreditnih aranžmana i osnivačkog kapitala treba da bude predmet pojačane pažnje i u budućem razdoblju, naročito kada se sumnja u stvarne vlasnike kompanija registriranih na tzv. „rajskim destinacijama“.

Nelegalna trgovina i krijumčarenje robe visoke vrijednosti (luksuzne robe) značajan su izvor „prljavog“ novca u BiH. Navedene aktivnosti treba uvijek dodatno pratiti i tržište luksuzne robe treba biti pod pojačanim nadzorom.

Analiza novčanih transakcija sa inozemstvom, naročito po temelju pomoći i nasljedstva, često se koristi za plaćanja robe koja je uvezena na nelegalan način iz inozemstva, što treba biti cijenjeno kao transakcije visokog rizika.

Neuređena oblast trgovine zlatom ostavlja značajan prostor za manipulacije. Kupovina lomljenog zlata od strane organiziranih kriminalnih grupa, nelegalan prijenos preko granice, krijumčarenje zlatnog nakita i dalja preprodaja, kao i otkup zlata preko lanaca zlatara i mjenjačnica aktivnosti su kojima treba posvetiti značajnu pažnju.

„Fiktivni“ pravni poslovi s ciljem izvlačenja novčanih sredstava sa računa kompanija i zlouporaba šifre plaćanja – promet roba i usluga, s ciljem prikrivanja stvarne svrhe transfera sredstava između osoba, način je koji često koriste subjekti koji imaju namjeru da ovako ostvare nelegalnu korist i izvuku novac sa računa. Procjena je da će se ovaj vid fiktivnog poslovanja nastaviti i u narednom razdoblju.

Posebnu pažnju treba obratiti i na trgovinu robom „na crno“ gdje i dalje postoji isti „modus operandi“. Naime, subjekti uvoze i prodaju robu „na crno“, a nakon toga novac za plaćanje uvezene robe transferiraju sa osobnih računa, navodeći kao temelj plaćanja, npr. „pomoć članu obitelji“ ili slično. Ove transakcije najčešće se vrše prema NR Kini i uglavnom su fizičke osobe vlasnici pravnih osoba.

Značajno je posvetiti pažnju i transakcijama manjeg opsega i brzim transferima, koji mogu biti značajni za financiranje organizatora i posrednika za prijevoz i skladištenja opojnih droga u BiH, ako se uzme u obzir činjenica da se BiH zbog svog strateškog položaja nalazi na tzv. „balkanskoj ruti“ i da je tranzitna zemlja za transport opojnih droga iz Azije i Južne Amerike u Europu. Ponekad te vrste transakcija samo predstavljaju svojevrsne prijenose informacija između počinitelja kaznenih djela.

FOO će nastaviti analizirati situaciju i pratiti sve trendove iz domena svoje nadležnosti i sukladno tome prilagođavati svoje aktivnosti, a sve s ciljem da se pranje novca i financiranje terorističkih aktivnosti svede na najmanju moguću mjeru.

KORISNI LINKOVI

SIPA	www.sipa.gov.ba
Ministarstvo sigurnosti BiH	www.msb.gov.ba
Vijeće ministara BiH	www.vijeceministara.gov.ba
Parlamentarna skupština BiH	www.parlament.ba
Centralna banka BiH	www.ccbh.ba
Pravosuđe BiH	www.pravosudje.ba
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH	www.hjpc.pravosudje.ba
Tužiteljstvo BiH	www.tuzilastvobih.gov.ba
Sud BiH	www.sudbih.gov.ba
Uprava za neizravno oporezivanje	www.uino.gov.ba
Granična policija BiH	www.gp.gov.ba
Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	www.osa-oba.gov.ba
Agencija za državnu službu BiH	www.ads.gov.ba
Federalno tužiteljstvo Federacije BiH	www.ft-fbih.pravosudje.ba
Republičko tužiteljstvo Republike Srpske	www.rt-rs.pravosudje.ba
Tužiteljstvo Brčko distrikta BiH	www.jt-brckodistriktbih.pravosudje.ba
Agencija za bankarstvo Federacije BiH	www.fba.ba
Agencija za bankarstvo Republike Srpske	www.abrs.ba
Agencija za posredničke, informatičke i financijske usluge – APIF	www.apif.net
Centar za edukaciju sudija i tužitelja u FBiH	www.fbih.cest.gov.ba
Centar za edukaciju sudija i tužitelja u RS	www.rs.cest.gov.ba
Federalna uprava policije	www.fup.gov.ba
Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske	www.mup.vladars.net
Porezna uprava Federacije	www.pufbih.ba

BiH	
Porezna uprava Republike Srpske	www.poreskaupravar.org
Porezna uprava Brčko distrikta BiH	www.bdcentral.net/index.php/ba/institucije/direkcija-za-finansije/poreska-uprava
MONEYVAL	www.coe.int/moneyval
FATF	www.fatf-gafi.org
Egmont grupa	www.egmontgroup.org
Vijeće Europe	w.bhww.coe.int
Europska unija	www.europa.eu
INTERPOL	www.interpol.int
ICITAP	www.justice.gov/criminal-icitap
Razvojni program Ujedinjenih naroda	www.ba.undp.org
Međunarodni monetarni fond	www.imf.org
Svjetska banka	www.worldbank.org